

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2021. gada 14. janvārī*

Valsts pienākumu neizpilde – LESD 258. pants – Direktīva 2003/96/EK – Nodokļu uzlikšana energoproduktiem un elektroenerģijai – 4. un 19. pants – Dalībvalsts autonoma reģiona pieņemts tiesiskais regulējums – Iemaksas benzīna un dīzeļdegvielas, ko apliek ar akcīzes nodokli, iegādei – 6. panta c) punkts – Atbrīvojums no akcīzes nodokļa vai tā samazinājums – Nodokļa summas “pilnīgas vai daļējas atmaksāšanas” jēdziens – Pierādījumu neesamība par saiknes starp šīm iemaksām un akcīzes nodokli pastāvēšanu

Lietā C-63/19

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, ko 2019. gada 29. janvārī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *R. Lyal* un *F. Tomat*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Itālijas Republiku, ko pārstāv *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *G. M. De Socio, avvocato dello Stato*,

atbildētāja,

ko atbalsta

Spānijas Karaliste, ko pārstāv *S. Jiménez García* un *J. Rodríguez de la Rúa*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs *J. Regans [E. Regan]*, tiesneši *M. Ilešičs [M. Ilešič]*, *E. Juhāss [E. Juhász]* (referents), *K. Likurģs [C. Lycourgos]* un *I. Jarukaitis [I. Jarukaitis]*,

ģenerālvokāts: *Ž. Rišārs Delatūrs [J. Richard de la Tour]*,

sekretārs: *A. Kalots Eskobars [A. Calot Escobar]*,

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2020. gada 16. jūlija tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Prasības pieteikumā Eiropas Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, piemērojot *Regione autonoma Friuli Venezia Giulia* (Friuli-Venēcijas Džūlijas autonomais reģions, Itālija, turpmāk tekstā – “Reģions”) pieņemtajā reģionālajā tiesiskajā regulējumā noteikto akcīzes nodokļa likmju samazinājumu benzīna un dīzeļdegvielas, ko izmanto par degvielu, pārdošanai šā reģiona iedzīvotājiem, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kuri tai ir saistoši saskaņā ar Padomes Direktīvas 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV 2003, L 283, 51. lpp.), 4. un 19. pantu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 2 Direktīvas 2003/96 2.–5., 9. un 24. apsvērumā ir paredzēts:

“(2) Tas, ka nav Kopienas noteikumu, kas nosaka minimālo nodokļa likmi elektroenerģijai un energoproduktiem, kas nav minerāleļļas, var nelabvēlīgi ietekmēt iekšējā tirgus pareizu darbību.

(3) Iekšējā tirgus pareizai darbībai un citu Kopienas politikas mērķu sasniegšanai Kopienas līmenī nepieciešams noteikt minimālo nodokļu līmeni vairumam energoproduktu, ieskaitot elektroenerģiju, dabas gāzi un akmeņogles.

(4) Būtiskas atšķirības valsts nodokļu līmeņos enerģētikas nozarē, ko piemēro dalībvalstis, var izrādīties kaitīgas iekšējā tirgus pareizai darbībai.

(5) Nosakot attiecīgus Kopienas minimālos nodokļu līmeņus, varētu samazināt esošās atšķirības valsts nodokļu līmeņos.

[..]

(9) Dalībvalstīm būtu jādod pielaide, kas nepieciešama, lai definētu un īstenotu politiku atbilstoši saviem apstākļiem.

[..]

(24) Būtu jāatļauj dalībvalstīm piemērot dažādus citus atbrīvojumus vai samazinātus nodokļu līmeņus, ja tas nekaitēs iekšējā tirgus pareizai darbībai un neradīs konkurences traucējumus.”

- 3 Šīs direktīvas 4. pantā ir noteikts:

“1. Nodokļu līmeņi, kurus dalībvalstis piemēro 2. pantā minētajiem energoproduktiem un elektroenerģijai, nedrīkst būt zemāki par šajā direktīvā aprakstītajiem [minimālajiem] nodokļu līmeņiem.

2. Šajā direktīvā “nodokļu līmenis” ir kopējā maksa, ko uzliek attiecībā uz visiem netiešajiem nodokļiem (izņemot [pievienotās vērtības nodokli (PVN)]), kurus tieši vai netieši aprēķina atbilstoši energoproduktu un elektroenerģijas daudzumam, laižot apgrozībā.”

4 Minētās direktīvas 5. pantā ir paredzēts:

“Ja tiek ievēroti šajā direktīvā noteiktie minimālie nodokļu līmeņi un tie atbilst Kopienas tiesībām, dalībvalstis var piemērot diferencētās nodokļu likmes, veicot fiskālo kontroli, šādos gadījumos:

- ja diferencētās likmes ir tieši saistītas ar produktu kvalitāti,
- ja diferencētās likmes ir atkarīgas no kurināšanai izmantotās elektroenerģijas un energoproduktu kvantitatīviem patēriņa līmeņiem,
- izmantošanai šādos nolūkos: vietējam sabiedriskajam transportam (ieskaitot taksometrus), atkritumu savākšanā, bruņotajiem spēkiem un valsts pārvaldei, invalīdiem, sanitārajiem transportlīdzekļiem,
- izmantošanai uzņēmuma un ārpusuzņēmuma vajadzībām, 9. un 10. pantā minētajiem energoproduktiem un elektroenerģijai.”

5 Šīs pašas direktīvas 6. pants ir formulēts šādi:

“Dalībvalstis var piemērot šajā direktīvā noteiktos atbrīvojumus vai nodokļu līmeņa samazināšanu:

- a) tieši;
- b) izmantojot diferencētu likmi
vai
- c) atmaksājot visu nodokļu summu vai to daļu.”

6 Direktīvas 2003/96 7. panta 2. un 4. punktā ir noteikts:

“2. Dalībvalstis var diferencēt par degvielu izmantojamās gāzeļļas komerciālu un nekomerciālu izmantošanu, ja tiek ievēroti Kopienas minimālie līmeņi un par degvielu izmantojamās komerciālās gāzeļļas likme nav zemāka par valsts nodokļu līmeni, kas ir spēkā 2003. gada 1. janvārī, neatkarīgi no šajā direktīvā noteiktajiem izņēmumiem šim izmantošanas veidam.

[..]

4. Neatkarīgi no 2. punkta dalībvalstis, kuras ievieš ceļu lietotāju maksas sistēmu mehāniskajiem transportlīdzekļiem vai sakabinātiem transportlīdzekļiem, kas paredzēti vienīgi preču autopārvadājumiem, var piemērot samazinātu likmi šajos transportlīdzekļos izmantotajai gāzeļļai [..]”

7 Saskaņā ar šīs direktīvas 15.–17. pantu dalībvalstis šajos pantos minētajos gadījumos var piemērot arī atbrīvojumus vai samazinātu nodokļu likmi.

8 Atbilstoši minētās direktīvas 18. panta 1. punktam, atkāpjoties no šās direktīvas noteikumiem, dalībvalstis tiek pilnvarotas turpināt piemērot tās II pielikumā noteiktos nodokļu līmeņu samazinājumus vai atbrīvojumus. Pēc Komisijas priekšlikuma Eiropas Savienības Padome veic pilnvarojuma iepriekšēju pārskatīšanu. Šis pilnvarojums ir spēkā līdz 2006. gada 31. decembrim vai līdz šīs pašas direktīvas II pielikumā noteiktajai dienai.

9 Direktīvas 2003/96 19. pantā ir noteikts:

“1. Papildus iepriekšējos pantos, jo īpaši 5., 15. un 17. pantā noteiktajiem noteikumiem, Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij ieviest turpmākus atbrīvojumus vai samazinājumus īpašu politikas apsvērumu interesēs.

Dalībvalsts, kura vēlas ieviest šo pasākumu, attiecīgi informē Komisiju un sniedz Komisijai arī visu atbilstošo un nepieciešamo informāciju.

Komisija izskata lūgumu, cita starpā ņemot vērā iekšējā tirgus pareizu darbību, nepieciešamību nodrošināt godīgu konkurenci un Kopienas veselības, vides, enerģētikas un transporta politikas.

Trīs mēnešu laikā pēc visas atbilstošās un nepieciešamās informācijas saņemšanas Komisija vai nu iesniedz priekšlikumu Padomei šā pasākuma atļaušanai, vai informē Padomi par iemesliem, kāpēc tā nav ierosinājusi dot atļauju šim pasākumam.

2. Šā panta 1. punktā minēto atļauju piešķir ne ilgāk kā uz 6 gadiem ar iespēju pagarināt šo termiņu 1. punktā noteiktajā kārtībā.

3. Ja Komisija uzskata, ka 1. punktā minētie atbrīvojumi vai samazinājumi vairs nav noturīgi [nevar tikt paturēti spēkā], īpaši attiecībā uz godīgu konkurenci vai iekšējā tirgus darbības traucējumiem, vai attiecībā uz [Savienības] politiku veselības, vides aizsardzības, enerģētikas un transporta jomās, tā iesniedz Padomei attiecīgus priekšlikumus. Padome pieņem vienprātīgu lēmumu attiecībā uz šiem priekšlikumiem.”

- 10 Direktīvas 2003/96 II pielikumā “Direktīvas 18. panta 1. punktā minētās samazinātās nodokļa likmes un atbrīvojumi no nodokļa” attiecībā uz Itālijas Republiku bija paredzēta virkne nodokļu līmeņu samazinājumu, tostarp “akcīzes nodokļa likmes samazināšan[a] benzīnam, ko patērē Friuli-Venēcijas-Džūlijas teritorijā, ja likmes atbilst šajā direktīvā minētajām saistībām, jo sevišķi minimālajām akcīzes nodokļa likmēm”.

Itālijas tiesības

- 11 Saskaņā ar *Statuto speciale della Regione autonoma Friuli Venezia Giulia* (Friuli-Venēcijas Džūlijas autonomā reģiona īpašie statūti), kas pieņemti ar 1963. gada 31. janvāra *legge costituzionale* (Konstitucionālais likums) (1963. gada 1. februāra *GURI* Nr.°29, 554. lpp.), redakcijā, kas ir piemērojama šajā lietā, 5. panta 3. punktu Reģionam ir likumdošanas pilnvaras attiecībā uz šo statūtu 51. pantā paredzēto reģionālo nodevu ieviešanu.
- 12 Atbilstoši minēto statūtu 49. panta 7.a punktam Reģions saņem 29,75 % tā teritorijā iekasētā akcīzes nodokļa ieņēmumu par šajā reģionā transporta vajadzībām patērēto benzīnu un 30,34 % tā teritorijā iekasētā akcīzes nodokļa ieņēmumu par šajā reģionā transporta vajadzībām patērēto dīzeļdegvielu.
- 13 Šo pašu statūtu 51. panta ceturtās daļas a) punktā ir paredzēts, ka, ievērojot Savienības tiesību normas valsts atbalsta jomā, gadījumos, kad valsts paredz tādu iespēju saistībā ar attiecīgo nodokļu ieņēmumiem, Reģions var grozīt nodokļu likmes vai nu tās samazinot, vai palielinot, nepārsniedzot valsts tiesību aktos noteikto maksimālo nodokļu līmeni, kā arī paredzēt atbrīvojumus vai ieviest nodokļu samazinājumus vai piemērojamās bāzes atlaides.
- 14 2010. gada 11. augusta *legge regionale n. 14, norme per il sostegno all'acquisto dei carburanti per autotrazione ai privati cittadini residenti in Regione e di promozione per la mobilità individuale ecologica e il suo sviluppo* (Reģionālais likums Nr. 14, ar ko paredz noteikumus atbalstam degvielas iegādei transporta vajadzībām privātpersonām, kas dzīvo Reģionā, un individuālās ekoloģiskās

mobilitātes veicināšanai un tās attīstībai; 2010. gada 13. augusta *Bollettino ufficiale della Regione autonoma Friuli Venezia Giulia* Nr.°19), redakcijā, kas ir piemērojama šajā lietā (turpmāk tekstā – “Reģionālais likums Nr. 14/2010”), 1. panta “Mērķi” 1. punktā ir paredzēts:

“Lai uzveiktu smago ekonomisko krīzi, [Reģions] ar šo likumu nosaka papildu ārkārtas pasākumus autotransporta atbalstam, kā arī vides piesārņojuma samazināšanai. It īpaši:

- a) ar to tiek noteikti atbalsta pasākumi degvielas iegādei privātajam transportam;
- b) ar to tiek noteikti stimulējoši pasākumi no degvielas daļēji vai pilnīgi neatkarīgu motoru izmantošanai autotransportam;
- c) ar to tiek atbalstīti pētījumi par tehnoloģijām motoru, kas ir daļēji vai pilnīgi neatkarīgi no degvielas, izstrādei un šādu tehnoloģiju attīstībai;
- d) ar to tiek veicināta vidi mazietekmējošas degvielas izplatīšanas tīkla paplašināšana.”

15 Saskaņā ar Reģionālā likuma Nr. 14/2010 2. pantu “Definīcijas”:

“1. Šajā likumā:

a) “saņēmēji” ir:

- 1) fiziskas personas, kas dzīvo [Reģionā] un ir tādu transportlīdzekļu īpašnieces vai līdzīpašnieces, attiecībā uz kuriem ir atļauts saņemt iemaksas degvielas iegādei transporta vajadzībām, proti, tādas degvielas iegādei, ko izmanto automašīnām vai motocikliem, vai personas, kurām ir šo transportlīdzekļu lietojuma tiesības vai kas šos transportlīdzekļus nomā, izmantojot finanšu nomu vai līzingu;

[..].

b) “transportlīdzekļi” ir automašīnas un motocikli, kas reģistrēti [Reģiona] transportlīdzekļu publiskajos reģistros, tostarp nomāti transportlīdzekļi, izmantojot nomu vai līzingu, ciktāl tie ir a) punktā paredzēto saņēmēju īpašumā;

c) “identitātes kartes” ir kartes, kurām piemīt A pielikuma 1. punktā minētie tehniskie raksturlielumi;

[..].

f) “POS” ir vienādotas ierīces, kurām piemīt A pielikuma 2. punktā minētie tehniskie raksturlielumi.”

16 Šī reģionālā likuma 3. pantā “Iemaksu sistēma degvielas iegādei” ir noteikts:

“1. Reģiona administrācija drīkst piešķirt iemaksas par saņēmēju veiktajiem degvielas pirkumiem transporta vajadzībām attiecībā uz katru individuālu degvielas uzpildi, un tā šo iemaksu apmēru nosaka, pamatojoties uz iegādāto apjomu.

2. Iemaksas benzīna un dīzeļdegvielas iegādei ir noteiktas attiecīgi 12 centu par litru un 8 centu par litru apmērā.

3. 2. punktā minētā iemaksu summa benzīna un dīzeļdegvielas iegādei tiek palielināta attiecīgi par 7 centiem par litru un 4 centiem par litru saņēmējiem, kuri dzīvo komūnās, kas atrodas kalnu un daļēji kalnu apgabalos un kas ar Padomes Direktīvu 75/273/EEK (1975. gada 28. aprīlis) par Kopienas

mazāk labvēlīgo lauksaimniecības apgabalu sarakstu Direktīvas 75/268/EEK izpratnē (Itālija) [(OV 1975, L 128, 72. lpp.)] ir atzītas par mazāk labvēlīgiem vai daļēji mazāk labvēlīgiem, kā arī komūnās, kuras uzskaitītas [dažādos Komisijas lēmumos par reģionālo atbalstu].

4. Ekonomisku iemeslu vai reģiona budžeta ierobežojumu dēļ un pēc apspriešanās ar kompetento izpildes komisiju 2. punktā minētās iemaksas un 3. punktā minēto palielināšanas līmeni ar *Giunta regionale [del Friuli-Venezia Giulia]* (Friuli-Venēcijas Džūlijas reģiona padome, Itālija) lēmumu var pielāgot attiecīgi 10 un 8 centu par litru robežās, atsevišķi attiecībā uz benzīnu un dīzeļdegvielu un uz maksimālo triju mēnešu termiņu, kas ir pagarināms. Lēmums tika publicēts *Bollettino ufficiale della Regione autonoma Friuli Venezia Giulia* [Friuli-Venēcijas Džūlijas autonomā reģiona oficiālais vēstnesis].

4.a Neskarot budžeta vispārējo līdzsvaru, reģiona padome, lai pārvarētu ārkārtējos ekonomiskos apstākļus, var palielināt 3. punktā minētās iemaksas līdz 10 centiem par litru, pieņemot lēmumu, kas ir piemērojams vēlākais līdz 2012. gada 30. septembrim.

5. Saņēmējiem ir tiesības uz 2. punktā minētajām iemaksām attiecībā uz visiem veiktajiem pirkumiem saskaņā ar šajā likumā paredzēto elektronisko kārtību visās tirdzniecības vietās reģiona teritorijā.

5.a Izmantojot 8. panta 5. punktā minētās vienošanās, var definēt kārtību, kādā saņēmējiem tiek veikta atmaksa gadījumos, ja degvielas iegāde ir veikta ārpus reģiona teritorijas.

6. Iemaksas netiek piešķirtas individuālai degvielas iegādei, ja kopējā priekšrocības summa ir mazāka par 1 euro.

7. Šajā pantā minētās iemaksas palielina par 5 centiem par litru, ja attiecīgā ar degvielu apgādātā automašīna ir aprīkota ar vismaz vienu bezemisiju motoru, kas apvienots vai saistīts ar motoru, kuru darbina ar benzīnu vai dīzeļdegvielu.

8. No 2015. gada 1. janvāra 2. punktā minētās iemaksas samazina par 50 % automašīnām, kas nav 7. punktā minētās automašīnas un kas ir apstiprinātas atbilstoši ekoloģiskajai normai “Euro 4” vai zemākai normai.

9. 2. punktā minētās iemaksas nepiešķir attiecībā uz automašīnām, kas jaunas vai lietotas iegādātas pēc 2015. gada 1. janvāra, ja tās atšķiras no automašīnām, kuras minētas 7. punktā un ir apstiprinātas atbilstoši ekoloģiskajai normai “Euro 4” vai zemākai normai.

9.a Jebkādas citas reģionāla līmeņa priekšrocības saistībā ar degvielas iegādi nav saderīgas ar iemaksām, kas piešķirtas saskaņā ar šo pantu.”

17 Minētā reģionālā likuma 4. panta “Prasības un noteikumi attiecībā uz atļaujas saņemšanu” 1. un 3. punktā ir noteikts, ka atļauju saņemt cenas samazinājumu ieinteresētajām personām izsniedz dzīvesvietas provinces *Camera di commercio, industria, artigianato ed agricoltura* (Tirdzniecības, rūpniecības, amatniecības un lauksaimniecības kamera, Itālija, turpmāk tekstā – “Tirdzniecības kamera”), ka identifikācijas karti var izmantot vienīgi tādas automašīnas apgādei ar degvielu, attiecībā uz kuru ir piešķirta atļauja, to var izmantot vienīgi saņēmējs vai cita persona, kurai šis saņēmējs ir oficiāli atļāvis izmantot minēto automašīnu, un šis saņēmējs paliek atbildīgs par jebkādu identifikācijas kartes negodīgu izmantošanu.

18 Šī paša reģionālā likuma 5. pantā “Elektronisko maksājumu kārtība” ir noteikts:

“1. Lai iemaksas degvielas iegādei transporta vajadzībām saņemtu elektroniskā formā, saņēmējs iekārtu, kurās ir izvietoti POS, kas reģistrēti [Reģiona] teritorijā, operatoram (turpmāk tekstā – “operatori”) uzrāda identifikācijas karti attiecībā uz transportlīdzekli, attiecībā uz kuru tā ir izsniegta.

2. Operatoram ir jāpārbauda, vai transportlīdzeklis, kura degvielas uzpilde ir tikusi veikta, patiešām ir tas, kurš ir norādīts identifikācijas kartē. Pārbaude var tikt veikta, arī izmantojot vizuālus un elektroniskus līdzekļus vai ierīces, kas ļauj elektroniski pārbaudīt ar degvielu apgādātās automašīnas un izmantotās kartes datu atbilstību.

3. Pēc degvielas uzpildes operatoram, izmantojot POS, tūlīt ir jākonstatē iegādātais apjoms litros un tas elektroniski jāreģistrē, kā arī jānodod saņēmējam dokumenti, kuros minētas B pielikuma 3. punktā noteiktās procedūras un informācija.

4. Saņēmējam ir jāpārlicinās, ka uzpildītais degvielas apjoms litros atbilst tam, kas norādīts saņemtajos dokumentos.

5. Izņemot gadījumus, kas minēti 3. panta 5.a punktā, aprēķināto iemaksu operators izmaksā uzreiz, piemērojot degvielas cenai atbilstošu atlaidi.

[..]”

19 Reģionālā likuma Nr. 14/2010 6. panta “Neelektronisko maksājumu kārtība” 1. un 2. punktā ir paredzēts, ka reģionālā padome var pieņemt lēmumu aktivizēt iemaksu degvielas iegādei transporta vajadzībām neelektronisku maksājumu kārtību saņēmējiem ārpus Reģiona teritorijas un ka saņēmējs šajā nolūkā iesniedz attiecīgi formulētu lūgumu Tirdzniecības kamerai, kurai ir teritoriāla piekritība attiecībā uz šīs personas dzīvesvietas komūnu.

20 Šī reģionālā likuma 9. pantā “Iemaksu piešķiršana” ir noteikts:

“1. Ar POS aprīkoto iekārtu operatori iemaksas degvielas transporta vajadzībām iegādei drīkst izmaksāt elektroniski.

2. Operatori iemaksas degvielas iegādei nepiemēro, ja izrādās, ka šajā ziņā uzrādītā identifikācijas karte ir izsniegta citai automašīnai, nevis tai, kurā ir jāuzpilda degviela, vai ka šī identifikācijas karte ir deaktivēta.

3. Operatoriem tajā pašā vai nākamajā darba dienā ir elektroniski jāpaziņo Tirdzniecības kamerai, kurai ir teritoriālā piekritība, dati par transporta vajadzībām pārdotās degvielas apjomu.

4. Lai veiktu 3. punktā minēto paziņošanu, operatoriem ar POS starpniecību ir jāreģistrē tie dati par degvielas transporta vajadzībām kopējo pārdoto apjomu, kādi izriet no degvielas uzpildes staciju sūkņu rādījumu lasījumiem un ir saglabāti *Ufficio tecnico di finanza (UTF)* (Tehniskais finanšu birojs, Itālija) reģistrā.”

21 Reģionālā likuma Nr. 14/2010 10. pantā “Ar iemaksām saistītā atmaksāšana” ir paredzēts:

“1. Iemaksas degvielas iegādei, kuras izmaksātas saņēmējiem, reģiona administrācija atmaksā operatoriem parasti reizi nedēļā.

2. Atmaksāšanu veic, pamatojoties uz datiem, kas saglabāti datorizētajā datu bāzē, neskarot atmaksāšanas apturēšanas vai nepamatoti iekasētu iemaksu atgūšanas gadījumus.

[..]”

Tiesvedības priekšvēsture

- 22 Lai ierobežotu Reģiona iedzīvotāju paradumus savus transportlīdzekļus uzpildīt ar degvielu par izdevīgāku cenu Slovēnijā, 1996. gadā Itālijas Republika lūdza tai atļaut saskaņā ar Padomes Direktīvas 92/81/EEK (1992. gada 19. oktobris) par to, kā saskaņojams akcīzes nodoklis minerāleļļām (OV 1992, L 316, 12. lpp.), 8. panta 4. punktu, lai degvielai šajā reģionā varētu piemērot samazinātas akcīzes nodokļa likmes.
- 23 Itālijas Republikai šī atļauja tika piešķirta ar Padomes Lēmumu 96/273/EK (1996. gada 22. aprīlis), ar kuru dažām dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvas 92/81 8. panta 4. punktā paredzēto procedūru ir atļauts piemērot vai turpināt piemērot pazeminātas akcīzes nodokļa likmes vai atbrīvojumus no akcīzes nodokļa noteiktām minerāleļļām, ko izmanto īpašiem mērķiem (OV 1996, L 102, 40. lpp.).
- 24 Pēc tam, pamatojoties uz Direktīvas 2003/96 18. pantu, Itālijas Republikai tika atļauts līdz 2006. gada 31. decembrim turpināt piemērot akcīzes nodokļa likmes samazinājumu Reģiona teritorijā patērētajam benzīnam.
- 25 2006. gada 17. oktobrī Itālijas Republika iesniedza lūgumu attiecībā uz Reģiona teritoriju izsniegt atļauju saskaņā ar Direktīvas 2003/96 19. pantu.
- 26 2006. gada 11. decembrī šī dalībvalsts šo lūgumu atsauca.

Pirmstiesas procedūra

- 27 2008. gada 1. decembrī Komisija saskaņā ar LESD 258. panta pirmo daļu nosūtīja Itālijas Republikai brīdinājuma vēstuli, kurā tai tika pārņemts, ka, Reģiona iedzīvotājiem pārdodot benzīnu un dīzeļdegvielu, ko izmanto kā degvielu, šiem produktiem tiek piemērotas pazeminātas akcīzes nodokļa likmes. Komisijas ieskatā, tiesību akti, ar kuriem bija noteiktas šīs samazinātās akcīzes nodokļu likmes, ņemot vērā, ka tās nebija kāds no Direktīvā 2003/96 paredzētajiem atļautajiem atbrīvojumiem un samazinājumiem, bija pretrunā Savienības tiesiskajam regulējumam attiecībā uz nodokļu uzlikšanu energoproduktiem.
- 28 Komisija apstrīdēja ar 1995. gada 28. decembra *legge n. 549, Misure di razionalizzazione della finanza pubblica* (Likums Nr. 549 par valsts finanšu racionalizēšanas pasākumiem; 1995. gada 29. decembra *GURI* Nr. 302, 5. lpp.) un ar 1996. gada 12. novembra *legge regionale n. 47, Disposizioni per l'attuazione della normativa nazionale in materia di riduzione del prezzo alla pompa dei carburanti per autotrazione nel territorio regionale e per l'applicazione della Carta del cittadino nei vari settori istituzionali* (Reģionālais likums Nr. 47 par noteikumiem, kā valsts tiesību akti attiecībā uz mehānisko transportlīdzekļu degvielas mazumtirdzniecības cenas samazināšanu reģionā, kā arī Pilsoņu harta ir jāpiemēro dažādos institucionālajos sektoros; 1996. gada 14. novembra *Bollettino ufficiale della Regione autonoma Friuli Venezia Giulia*, Nr. 33, turpmāk tekstā – “Reģionālais likums Nr. 47/96”) ieviesto sistēmu, saskaņā ar kuru Reģiona iedzīvotājiem tiek dotas tiesības saņemt benzīna “no uzpildes stacijas” mazumtirdzniecības cenas samazinājumu, kā arī no 2002. gada – dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības cenas samazinājumu. Aplūkojamais mehānisms paredzēja, ka šajā reģionā dzīvojošiem degvielas galapatērētājiem tiek piešķirta atlaide. Īstenojot šo mehānismu, degvielas piegādātāji tirdzniecības vietu operatoriem samaksāja summas, kas atbilst cenas samazinājumam, un pēc tam lūdza Reģionam tās atmaksāt.
- 29 Komisijas ieskatā šī atlaižu sistēma bija nelikumīgs akcīzes nodokļa samazinājums, kas izpaudās kā tā atmaksāšana. Komisija norādīja, ka, pirmkārt, atmaksas saņēmējs un akcīzes nodokļa maksātājs bija viena un tā pati persona; otrkārt, pastāvēja tieša saikne starp akcīzes nodokļa summām, kuras valstij bija samaksājuši akcīzes nodokļa maksātāji – degvielas piegādātāji, un atmaksājamajām summām,

kuras šīs personas bija samaksājušas degvielas uzpildes staciju operatoru vārdā, un, treškārt, sistēmas mērķis bija mazināt būtiskās cenu atšķirības ar kaimiņos esošo Slovēnijas Republiku, kura brīdī, kad stājās spēkā Reģionālais likums Nr. 47/96, vēl nebija Savienības dalībvalsts.

- 30 Ar 2009. gada 1. aprīļa vēstuli Itālijas valsts iestādes atbildēja uz šo brīdinājuma vēstuli, apgalvojot, ka ar Reģionālo likumu Nr. 47/96 ieviestajai atlaižu sistēmai nebija ietekmes uz nodokļu režīmu. Šīs iestādes turklāt norādīja, ka reģionālais likumdevējs ar Reģionālo likumu Nr. 47/96 paredzētajā sistēmā, kuru kritizēja Komisija, bija izdarījis izmaiņas. Pēc šīs leģislatīvās iejaukšanās atmaksas tiekot izmaksātas nevis joprojām degvielas piegādātājiem, bet gan degvielas uzpildes staciju operatoriem.
- 31 Ar Reģionālo likumu Nr. 14/2010 tika izveidota jauna sistēma (turpmāk tekstā – “attiecīgā iemaksu sistēma”), lai atvieglotu galapatērētāja segtās galīgās degvielas izmaksas, un šī sistēma tiek īstenota ar šo valsts iestāžu “iemaksām [šo produktu] iegādei”. Saskaņā ar attiecīgo iemaksu sistēmu brīdī, kad Reģionā dzīvojošās fiziskās personas, kas ir automašīnu vai motociklu īpašnieki, degvielas uzpildes stacijās iegādājas benzīnu vai dīzeļdegvielu, lai tos izmantotu kā degvielu, šīm fiziskajām personām tiek piešķirta subsīdija, kas atbilst fiksētai pamatsummai par iegādātā benzīna vai dīzeļdegvielas litru un kas mainās atkarībā no degvielas veida un šī reģiona apgabala, kurā dzīvo attiecīgais patērētājs (turpmāk tekstā – “apstrīdētās iemaksas”). Apstrīdētās iemaksas galapatērētājam tieši piešķir degvielas uzpildes staciju operatori, kuriem vēlāk reģionālā administrācija attiecīgo summu atmaksā.
- 32 Atbildot uz lūgumu sniegt paskaidrojumus, kuru 2011. gada 11. maijā Komisija ir adresējusi Itālijas Republikai, ar 2011. gada 13. jūlija vēstuli šīs dalībvalsts iestādes atbildēja, ka attiecīgā iemaksu sistēma, kas ir ieviesta ar Reģionālo likumu Nr. 14/2010, faktiski ir piemērojama no 2011. gada 1. novembra.
- 33 2013. gada 12. aprīlī Komisija lūdza Itālijas Republikai jaunus paskaidrojumus par apstrīdēto iemaksu aprēķina kārtību.
- 34 Ar 2013. gada 16. maija vēstuli Itālijas iestādes sniedza paskaidrojumus par šo kārtību, kā arī par Reģiona sadalīšanu divās teritoriālajās zonās, kurās bija paredzēti dažādi iemaksu līmeņi.
- 35 2014. gada 11. jūlijā Komisija nosūtīja Itālijas Republikai papildu brīdinājuma vēstuli, ar kuru tā pārmeta, ka ar attiecīgo iemaksu sistēmu tiek pārkāpta Direktīva 2003/96, ciktāl tās iedarbība bija tāda, ka tika samazināts akcīzes nodoklis, kas izpaudās kā šo nodokļu atmaksāšana, un šāda sistēma nav paredzēta šajā direktīvā, un to nav atļāvusi arī Padome saskaņā ar minētās direktīvas 19. pantu.
- 36 Ar 2014. gada 4. septembra vēstuli Itālijas valsts iestādes apstrīdēja šajā papildu brīdinājuma vēstulē izklāstīto Komisijas argumentāciju.
- 37 2015. gada 11. decembrī Komisija nosūtīja Itālijas Republikai argumentētu atzinumu, uz kuru tā atbildēja ar 2016. gada 11. februāra vēstuli.
- 38 Tā kā Komisiju šī atbilde neapmierināja, tā cēla šo prasību.

Tiesvedība Tiesā

- 39 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2019. gada 3. jūnija lēmumu Spānijas Karalistei tika atļauts iestāties lietā Itālijas Republikas prasījumu atbalstam.
- 40 Ņemot vērā ar koronavīrusa izplatīšanos saistīto veselības krīzi, pēc tiesneša referenta priekšlikuma Tiesa, uzklusījusi ģenerālvokātu, nolēma atcelt 2020. gada 23. aprīlī paredzēto tiesas sēdi, un ar 2020. gada 26. marta lēmumu uzdeva lietas dalībniekiem jautājumus, uz kuriem bija jāsniedz rakstveida atbildes. Komisija, Itālijas Republika, kā arī Spānijas Karaliste savas atbildes ir sniegušas.

Par prasību

Lietas dalībnieku argumenti

Komisijas argumentācija

- 41 Komisija norāda, ka akcīzes nodokļi ir netieši nodokļi, ko uzliek konkrētu produktu patēriņam, un ka šo nodokļu ekonomiskais slogs gulstas uz galapatērētāju. Neesot nekādu šaubu, ka Reģiona ieviestās attiecīgās iemaksu sistēmas iedarbība ir tāda, ka ar to tiek samazinātas galapatērētājam radušās izmaksas, jo tiek samazināti nodokļi attiecīgajiem produktiem.
- 42 Proti, attiecīgā iemaksu sistēma – ar kuru ir paredzēts, ka brīdī, kad Reģionā dzīvojošās fiziskās personas iegādājas benzīnu vai dīzeļdegvielu degvielas uzpildes stacijās, degvielas uzpildes staciju operatori piešķir šīm personām fiksētu cenas atlaidi, kas piemērojama par katru nopirkto degvielas litru, un šo summu tiem vēlāk atmaksā reģiona administrācija, – esot ar Direktīvu 2003/96 aizliegts akcīzes nodokļa degvielai samazinājums.
- 43 Pamatojot šo iebildumu, Komisija uzsver, ka Direktīvā 2003/96 ir ietverts tādu normu kopums, kas ļauj dalībvalstīm piemērot atlaides, atbrīvojumus vai diferencētus nodokļu līmeņus attiecībā uz konkrētiem produktiem vai konkrētiem izmantošanas veidiem. Šajā ziņā tā it īpaši atsaucas uz šīs direktīvas 5., 7., kā arī uz 15.–19. pantu. Šīs atlaides, atbrīvojumus vai diferencētus nodokļu līmeņus dalībvalstis varot īstenot saskaņā ar minētās direktīvas 6. pantā paredzēto kārtību.
- 44 Ja dalībvalsts vēlas reģionālā līmenī piemērot samazinātu nodokļu līmeni, tai ir jānodrošina atbilstība Direktīvas 2003/96 19. pantam, un tā tad atbilstoši šai normai ir jālūdz Padomei atļauja. Ja šādas atļaujas nav, samazinātu akcīzes nodokļa degvielai likmju ieviešana attiecībā uz Reģiona iedzīvotājiem esot šīs direktīvas 4. un 19. panta pārkāpums.
- 45 Jautājumā par attiecīgo iemaksu sistēmas kvalificēšanu par akcīzes likmju neatļautu samazināšanu Komisija pārstāv nostāju, saskaņā ar kuru, kad dalībvalsts piešķir ar Savienības tiesībām aizliegtu subsīdiju, kuru tieši vai netieši aprēķina atkarībā no energoprodukta, kas ietilpst Direktīvas 2003/96 piemērošanas jomā, daudzuma brīdī, kad tas tiek nodots patēriņam, šī subsīdija izraisa šī energoprodukta nodokļu sloga nelikumīgu samazinājumu. Tādā gadījumā ar minēto subsīdiju tiekot pilnībā vai daļēji kompensēts akcīzes nodoklis attiecīgajam produktam. Aplūkojamā pasākuma atspoguļošanai izmantotajam formulējumam neesot nozīmes. Nozīme esot vienīgi šī pasākuma raksturam, iezīmēm un sekām.
- 46 Komisija norāda, ka šajā gadījumā apstrīdētās iemaksas piešķir fiksētas summas veidā atkarībā no iegādātās degvielas daudzuma, kas atbilst aprēķina metodei, kādu izmanto akcīzes nodokļa summas noteikšanai.
- 47 No 2013. gada 25. aprīļa sprieduma Komisija/Īrija (C-55/12, nav publicēts, EU:C:2013:274) izriet, ka viens no veidiem, kā dalībvalstis var piešķirt atbrīvojumus vai nodokļu līmeņa samazinājumus, ir Direktīvas 2003/96 6. panta c) punktā paredzētais veids, kuru īsteno, “atmaksājot visu nodokļu summu vai to daļu”. Lai konstatētu akcīzes nodokļa atmaksas pastāvēšanu šīs tiesību normas izpratnē, nav nozīmes tam, ka akcīzes nodokļa maksātājs un apstrīdēto iemaksu saņēmējs nav viena un tā pati persona.
- 48 Turklāt Komisija uzskata – lai minēto sistēmu kvalificētu kā “akcīzes nodokļa atmaksāšanu” minētās tiesību normas izpratnē, noteicošais ir konstatējums, ka apstrīdētās iemaksas ir veiktas, izmantojot valsts līdzekļus vai, kā tas ir šajā gadījumā, reģiona līdzekļus. Atmaksāšana, kas veikta, izmantojot šādus līdzekļus, faktiski neitralizējot šim produktam uzlikto nodokli.

- 49 Šajā ziņā neesot nozīmes tam, ka attiecīgo iemaksu sistēmas finansējums nāk no Reģiona vispārējiem ieņēmumiem, nevis tieši no tās akcīzes nodokļa daļas, ko valsts šim reģionam atmaksā pēc tā iekasēšanas. Tāpat neesot nozīmes tam, ka apstrīdētās iemaksas minētā reģiona iedzīvotājiem tiek pārskaitītas degvielas iegādei arī ārpus šī reģiona.
- 50 Komisija norāda, pirmkārt, ka agrāk Itālijas Republikai jau bija atļauts piemērot akcīzes nodokļa Reģiona teritorijā patērētajai degvielai samazinājumu, un ka pēc tam, 2006. gada 17. oktobrī, saskaņā ar Direktīvas 2003/96 19. pantu attiecībā uz šo pašu teritoriju tika iesniegts lūgums piešķirt atļauju, ko šī dalībvalsts 2006. gada 11. decembrī atsauc. Komisija uzskata, ka, neraugoties uz gadu gaitā izdarītajiem grozījumiem, ar Reģionālo likumu Nr. 47/96 ieviestajai atlaižu sistēmai vispārēji bija tāda pati struktūra un sekas kā attiecīgajai iemaksu sistēmai.
- 51 Otrkārt, Komisija norāda, ka, piemērojot Direktīvas 2003/96 19. pantu, Padome jau ir atļāvusi vairākus akcīzes nodokļa samazinājumus īpašiem dalībvalsts reģioniem vai apgabaliem. Šajā ziņā tā tostarp piemin Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2017/1767 (2017. gada 25. septembris), ar ko atļauj Apvienotajai Karalistei piemērot samazinātus nodokļus degvielai, ko patērē Iekšējās un Ārējās Hebridu salās, Ziemeļu salās, Fērtoklaida salās un Sili salās, atbilstīgi Direktīvas 2003/96 19. pantam (OV 2017, L 250, 69. lpp.), kā arī Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2015/356 (2015. gada 2. marts), ar ko Apvienotajai Karalistei saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. pantu atļauj noteiktos ģeogrāfiskajos apgabalos piemērot diferencētus nodokļu līmeņus motordegvielai (OV 2015, L 61, 24. lpp.). Komisija norāda, ka Apvienotās Karalistes ieviestais mehānisms Hebridu salās, Fērtoklaida salās un Sili salās patērētajai degvielai ir būtībā identisks attiecīgajai iemaksu sistēmai.
- 52 Turklāt attiecībā uz saikni starp šī reģiona iedzīvotājiem piešķirtajām iemaksām un degvielas cenas komponenti, kas attiecas uz akcīzes nodokļiem, Komisija norāda – tam, ka akcīzes nodokļa un apstrīdētās iemaksas attiecīgās summas nesakrīt, nav nozīmes, jo akcīzes nodokļa atmaksāšana var būt arī daļēja. Apstāklim, ka degvielas cenas daļa, ko veido tās ražošanas izmaksas, ir lielāka nekā apstrīdēto iemaksu summa, arī neesot nozīmes, un tas neko nemainot tajā, ka šo iemaksu pārskaitīšana ir uzskatāma par akcīzes nodokļa atmaksāšanu.

Itālijas Republikas argumenti

- 53 Itālijas Republika atzīst, ka “elastība, kas nepieciešama, lai definētu un īstenotu valstī pastāvošiem apstākļiem pielāgotu politiku”, kura attiecībā uz dalībvalstīm ir atzīta šīs direktīvas 9. apsvērumā, nenozīmē, ka šīs valstis drīkst ieviest diferencētus nodokļu līmeņus, jo tās to drīkst darīt, tikai ievērojot minētās direktīvas normas, kurās šajā ziņā ir prasīts saņemt atļauju.
- 54 Tātad ar attiecīgo iemaksu sistēmu sasniedzamajam mērķim esot jāattiecas uz gadījumiem, kas ir minēti it īpaši Direktīvas 2003/96 5., 15. un 17. pantā. Ja ir runa par atšķirīgiem mērķiem, kas ir saistīti ar “īpašiem politikas apsvērumiem”, attiecīgajai dalībvalstij saskaņā ar šīs direktīvas 19. pantā paredzēto esot jālūdz atļauja Padomei, kura ar vienprātīgu lēmumu var atļaut turpmāku atbrīvojumu vai samazinājumu ieviešanu. Tomēr Itālijas Republika uzsver, ka šie ierobežojumi ir spēkā vienīgi, ciktāl dalībvalsts vēlas ieviest pasākumu, kas ir “nodokļa atbrīvojums vai nodokļu līmeņa samazināšana” energoproduktiem, un ka līdz ar to ir skaidrs, ka uz valsts pasākumu, kuram nav šādu seku, minētie ierobežojumi neattieksoties.
- 55 Šajā ziņā Itālijas Republika uzskata – lai izvērtētu, vai tā ir vai nav pieļāvusi valsts pienākumu neizpildi, it īpaši ir jāņem vērā Direktīvas 2003/96 6. panta c) punkts, kurš tās piemērošanas jomā iekļauj gadījumus, kuros atbrīvojumi no nodokļa vai nodokļu līmeņa samazināšana tiek veikta, “atmaksājot visu nodokļu summu vai to daļu”. Šis dalībvalsts ieskatā Komisija esot pārāk plaši interpretējusi šīs direktīvas 6. panta c) punktu, uzskatīdama, ka jebkura veida subsīdija vai iemaksas attiecībā uz akcīzes precēm tādēļ vien, ka tās finansē no valsts līdzekļiem, esot akcīzes nodokļa atmaksāšana un līdz ar to minētās direktīvas pārkāpums.

- 56 Itālijas Republika uzskata, ka visas nodokļu summas vai tās daļas atmaksāšana Direktīvas 2003/96 6. panta c) punkta izpratnē pastāv tad, ja nodokļu iestāde atmaksā nodokļu maksātājam akcīzes nodokli, ko tas ir iepriekš samaksājis. Līdz ar to tā apgalvo, ka valsts vai reģionālie pasākumi, kuriem nav šīs direktīvas 6. panta c) punktā paredzētās iezīmes, ir jāuzskata par tādiem, kas neietilpst minētās direktīvas piemērošanas jomā un uz tiem attiecas dalībvalstu rīcības brīvība.
- 57 Itālijas Republika norāda – pretēji situācijai lietā, kurā ir pasludināts 2013. gada 25. aprīļa spriedums Komisija/Īrija (C-55/12, nav publicēts, EU:C:2013:274) un kurā attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā bija skaidri norādīts, ka atmaksāšanas priekšmets ir degvielas cenas “akcīzes” komponente, šajā lietā Tiesa nevarot balstīties uz šādu premisu. Komisijai esot jāpierāda, ka apstrīdētās iemaksas faktiski atbilst akcīzes nodokļa atmaksāšanai. Tomēr Komisija neesot sniegusi šādus pierādījumus.
- 58 Itālijas Republika šajā ziņā norāda, ka no 2013. gada 25. aprīļa sprieduma Komisija/Īrija (C-55/12, nav publicēts, EU:C:2013:274) varot secināt nevis to, ka Direktīvas 2003/96 6. panta c) punkts attiecas uz visiem gadījumiem, kuros attiecībā uz akcīzes precēm subsīdijas izmaksātas, izmantojot valsts līdzekļus, bet drīzāk, ka šī norma attiecas vienīgi uz to summu samaksu, kas jebkādā veidā saglabā saikni ar sākotnēji samaksāto akcīzes nodokli. Tā uzsver, ka apstrīdētās iemaksas tika piešķirtas galapatērētājiem, un ka nepastāvot nekāda saikne starp nodokli, ko sākotnēji samaksājuši nodokļu maksātāji, un naudas summu, kura Reģiona iedzīvotājiem tika piešķirta no reģionālā budžeta.
- 59 Lai pierādītu saiknes neesamību starp akcīzes nodokli, ko sākotnēji samaksāja šī nodokļa maksātāji, un apstrīdētajām iemaksām, Itālijas Republika būtībā norāda šādus elementus.
- 60 Pirmkārt, apstrīdēto iemaksu saņēmēji esot fiziskas personas, kas dzīvo Reģiona teritorijā un kas nav akcīzes nodokļa maksātāji.
- 61 Otrkārt, šo iemaksu finansējuma avots esot nevis akcīzes nodokļu daļa, kuru valsts pārskaita Reģionam, bet gan šī reģiona vispārējie ieņēmumi.
- 62 Treškārt, minētās iemaksas esot piešķirtas šī reģiona iedzīvotājiem arī par degvielas uzpildi, kas veikta ārpus tā teritorijas.
- 63 Ceturtkārt, šo pašu iemaksu slogs gulstoties uz degvielas uzpildes staciju operatoriem, kuri uz laiku sedz izmaksas, līdz tās tiem vēlāk atmaksā reģionālā administrācija. Šie operatori arī neesot akcīzes nodokļa degvielai maksātāji. Šajā ziņā Komisijas izvirzītais pieņēmums, saskaņā ar kuru degvielas uzpildes stacijai noteiktos gadījumos varētu būt tādas akcīzes preču noliktavas funkcija, kurai ir atļauts tirgot degvielu, neatbilstot Itālijas tiesību sistēmai, jo šāda degvielas uzpildes stacija nekad nevar būt akcīzes nodokļa maksātāja.
- 64 Piektkārt, apstrīdētās iemaksas esot piešķīris Reģions, lai gan akcīzes nodoklis degvielai esot valsts iekasēts nodoklis, kas tiek samaksāts, kad degviela tiek pārvietota uz uzpildes stacijas cisternām.
- 65 Sestkārt, iemaksas esot piešķirtas atkarībā no kritērijiem, kas ir nošķirti no tiem, pamatojoties uz kuriem tika iekasēti akcīzes nodokļi. To summa mainoties atkarībā no degvielas veida un saņēmēja dzīvesvietas apgabala.
- 66 Septītkārt, ar attiecīgo iemaksu sistēmu ieviestā pasākuma priekšmets neesot saistīts ar degvielas cenas “akcīzes” komponenti, pretēji apstākļiem lietā, kurā tika pasludināts 2013. gada 25. aprīļa spriedums Komisija/Īrija (C-55/12, nav publicēts, EU:C:2013:274).
- 67 Visbeidzot, astotkārt, esot neiespējami apstrīdētās iemaksas objektīvi savietot ar degvielas “no uzpildes stacijas” cenas “akcīzes” komponenti. Šīs iemaksas attiecoties drīzāk uz šīs cenas “ražošanas izmaksu” komponenti, kuras summa ir augstāka, jo tā ir paredzēta, lai līdzsvarotu šīs izmaksas reģionā, kuru

raksturo infrastruktūru trūkums. Proti, spēcīgas atšķirības degvielas cenā dažādos Itālijas reģionos esot piedēvējamas tikai “ražošanas izmaksu” komponentei, ko pašu ietekmē katrā reģionā pastāvošo infrastruktūru līmenis.

Spānijas Karalistes argumenti

- 68 Spānijas Karaliste uzskata, ka attiecīgā iemaksu sistēma, kas paredzēta Reģionālajā likumā Nr. 14/2010, ir uzskatāma par palīdzību Reģiona iedzīvotājiem iegādāties degvielu, un tās mērķis ir samazināt papildu izmaksas, kas ir saistītas ar to, ka degvielas ražošanas izmaksas šajā reģionā ir augstākas.
- 69 Šī dalībvalsts norāda vairākus elementus, kas tās ieskatā apstiprina apstrīdēto iemaksu absolūtu autonomiju no akcīzes nodokļiem, kuri ir jāmaksā par degvielu.
- 70 Pirmkārt, akcīzes nodokli valsts pilnā apmērā iekasējot brīdī, kad degvielu nodod patēriņam. Otrkārt, apstrīdēto iemaksu finansējuma avots esot nevis akcīzes nodokļu daļa, kuru valsts pārskaita Reģionam, bet gan šī reģiona vispārējie ieņēmumi. Turklāt šīs iemaksas tiekot piešķirtas arī tad, ja tās saņēmēji degvielas uzpildi veic citos Itālijas reģionos. Treškārt, minētās iemaksas tiekot piešķirtas nevis akcīzes nodokļa maksātājam, bet gan fiziskām personām, kas dzīvo Reģiona teritorijā. Ceturtkārt, degvielas uzpildes staciju operatori šo pašu iemaksu esot izmaksājuši saņēmējiem un šī reģiona administrācija tiem to atmaksāja. Visbeidzot, apstrīdētās iemaksas tiekot piešķirtas atkarībā no kritērija, kam neesot ne mazākās saiknes ar akcīzes nodokli fiksētas summas veidā, lai kāda arī būtu attiecīgā likme akcīzes nodokļa degvielai.
- 71 Spānijas Karaliste turklāt uzskata, ka reģionālo atbalstu, kas izteikts fiksētā vērtībā, ir mazāks nekā degvielas ražošanas izmaksas un ko regulē tāds tiesiskais regulējums, kuram nav tiesiskā regulējuma nodokļu jomā raksturs, nevarot uzskatīt par līdzekli, lai samazinātu ar degvielu saistīto nodokļu slogu.
- 72 Degvielas pārdošanas galapatērētājam cenu veidojot vairāki elementi, proti, pirmkārt, jēlnaftas izmaksas un pārstrādes starpība; otrkārt, tirdzniecības un transporta līdz pārdošanas vietai izmaksas, un, treškārt, cenas nodokļu komponentes, kā piemēram, akcīzes nodokļi un PVN.

Tiesas vērtējums

- 73 Komisija apgalvo, ka, ieviešot attiecīgo iemaksu sistēmu, ar kuru Reģionā dzīvojošām fiziskajām personām ir paredzēts piešķirt fiksētu cenu samazinājumu par litru benzīna un dīzeļdegvielas, kas nopirkta, lai tiktu izmantota kā degviela, Itālijas Republika esot ieviesusi akcīzes nodokļa samazinājumu nodokļa summas atmaksāšanas veidā, tādējādi pārkāpjot pienākumus, kuri tai ir saistoši saskaņā ar Direktīvas 2003/96 4. un 19. pantu.
- 74 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru par pierādīšanas pienākumu tiesvedībā sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam Komisijai ir jāpierāda, ka pastāv attiecīgā pienākumu neizpilde. Komisijai ir jāsniedz Tiesai vajadzīgie pierādījumi, lai tā varētu pārbaudīt, vai pastāv šī pienākumu neizpilde, turklāt Komisija nedrīkst pamatoties uz jebkādu pieņēmumu (spriedums, 2019. gada 5. septembris, Komisija/Itālija (Baktērija *Xylella fastidiosa*), C-443/18, EU:C:2019:676, 78. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 75 Paredzot saskaņotu nodokļu režīmu energoproduktiem un elektroenerģijai, Direktīvas 2003/96 mērķis, kā tas izriet no tās 2.–5. un 24. apsvēruma, ir veicināt iekšējā tirgus pareizu darbību enerģētikas nozarē, tostarp novēršot konkurences izkropļojumus (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Autoservizi Giordano*, C-513/18, EU:C:2020:59, 30. punkts un tajā minētā judikatūra). Šajā nolūkā minētajā direktīvā saskaņā ar tās 4. panta 1. punktu ir prasīts, lai nodokļu līmeņi, kurus dalībvalstis piemēro šīs direktīvas 2. pantā minētajiem energoproduktiem un elektroenerģijai, nebūtu zemāki par tajā

paredzētajiem minimālajiem nodokļu līmeņiem. Vienlaikus tās 5. un 7. pantā, kā arī 15.–19. pantā tostarp ir ietverta virkne tiesību normu, kas dalībvalstīm ļauj piemērot atlaides, atbrīvojumus vai diferencētus nodokļu līmeņus attiecībā uz konkrētām precēm un konkrētiem izmantošanas veidiem.

- 76 Komisijas ieskatā no šīm pēdējām minētajām tiesību normām izriet – ja dalībvalsts reģionālā līmenī vēlas piemērot samazinātu nodokļu likmi, kā Itālijas Republika to izdarīja, izmantojot attiecīgo iemaksu sistēmu, vienīgā iespēja būtu, ka tā piemēro minētās direktīvas 19. pantu, kas nozīmē, ka tai saskaņā ar šo tiesību normu ir jāprasa Padomei attiecīga atļauja.
- 77 Lai noteiktu, vai Komisijas apgalvotā pienākumu neizpilde ir notikusi, ir jāpārbauda premisa, uz kuras tā balstās, un šajā ziņā ir jāizvērtē, vai attiecīgā iemaksu sistēma ir jākvalificē kā nodokļu summas daļēja vai pilnīga atmaksāšana šīs direktīvas 6. panta c) punkta izpratnē.
- 78 Proti, lai konstatētu minētās direktīvas noteikto pienākumu neizpildi, ko veido neatļauta akcīzes nodokļa samazināšana, ir nepieciešams, lai šāds samazinājums būtu noticis kādā no šīs pašas direktīvas 6. pantā uzskaitītajiem veidiem. No šiem trijiem veidiem attiecīgā iemaksu sistēma, iespējams, varēja tikt uzskatīta vienīgi par veidu, kurš izpaužas kā nodokļu summas daļēja vai pilnīga atmaksāšana.
- 79 Šajā ziņā ir jākonstatē – lai šī iemaksu sistēma varētu tikt kvalificēta kā “atmaksāšana” Direktīvas 2003/96 6. panta c) punkta izpratnē, ir nepieciešams, lai summa, kas tiek pārskaitīta saskaņā ar minēto iemaksu sistēmu, nāktu no Itālijas valsts iekasētajām akcīzes nodokļa summām vai vismaz, lai minētajai pārskaitītajai summai būtu reāla saikne ar Itālijas valsts iekasēto akcīzes nodokli, kā rezultātā šī pati iemaksu sistēma neitralizētu vai samazinātu akcīzes nodokli degvielai.
- 80 Nevar piekrist Komisijas argumentam, ka saistībā ar nodokļa atmaksāšanu pārskaitīto summu izcelsmei ir maza nozīme, ja vien to izcelsme ir valsts publiskie līdzekļi.
- 81 Šajā ziņā it īpaši ir jānorāda, ka saistībā ar šo prasību Komisija neapstrīd faktu, ka attiecīgā iemaksu sistēma tika finansēta no Reģiona vispārējā budžeta, nevis konkrēti no daļas akcīzes nodokļa degvielai, ko Itālijas valsts ir ieskaitījusi šajā budžetā. Summas, kuras pārskaitītas saistībā ar šo pārskaitījumu, ir iekļautas Reģiona vispārējā budžetā un zaudē jebkāda veida individualizāciju.
- 82 Jebkurā gadījumā šajā lietā Komisija ne izvirza, ne pierāda objektīvu interferenci starp attiecīgās iemaksu sistēmas finanšu avotu un ieņēmumiem, kas radušies, Itālijas valstij iekasējot tādu akcīzes nodokli degvielai, kura daļa pēc tam tiek ieskaitīta Reģiona vispārējā budžetā.
- 83 Turklāt, kā būtībā ir norādījis ģenerāladvokāts secinājumu 103. punktā, apstākļi, saskaņā ar kuru no apstrīdētajām iemaksām gūst labumu arī Reģiona teritorijā dzīvojošas fiziskas personas, kad tās iegādājas degvielu citos Itālijas reģionos, rada šaubas par to, ka pastāv saikne starp summu, kas ir pārskaitīta saistībā ar šīm iemaksām, un saņemtajām akcīzes nodokļu summām.
- 84 Turklāt, ņemot vērā šā sprieduma 79. punktā izteiktos apsvērumus, ir jākonstatē, ka Komisija arī nav sniegusi pierādījumus, kas ļautu konstatēt, ka attiecīgā iemaksu sistēma ir uzskatāma par akcīzes nodokļa degvielai neitralizāciju un samazināšanu.
- 85 Kā norāda Itālijas Republika, kuru šajā ziņā atbalsta Spānijas Karaliste, ņemot vērā, ka degvielas ražošanas izmaksas pārsniedz apstrīdēto iemaksu summu, nevar izslēgt, ka šīs sistēmas mērķis ir atvieglot visaugstāko ražošanas izmaksu atbalsošanos uz degvielas gala cenu, ciktāl šīs izmaksas, kuru lielums var būtiski mainīties atkarībā no reģiona, var radīt degvielas cenas atšķirības atkarībā no attiecīgā reģiona.

- 86 Kā ģenerālvokāts ir norādījis savu secinājumu 105. un 108. punktā – tā kā Komisija nav atsaukusies uz konkrētiem apstākļiem, lai pamatotu savu apgalvojumu, ka attiecīgā iemaksu sistēma veic akcīzes nodokļa degvielai neitralizēšanu vai samazināšanu, šis apgalvojums ir pielīdzināms pieņemumam. Proti, kā ir konstatēts šo secinājumu 109. punktā, nevar droši secināt, ka šī degvielas cenu samazināšana būtu akcīzes nodokļa samazināšana.
- 87 Šajos apstākļos ir jāsecina, ka Komisija nav sniegusi pierādījumus par reālas saiknes pastāvēšanu starp summām, kuras pārskaitītas saistībā ar attiecīgo iemaksu sistēmu, un tām, kas tikušas saņemtas saistībā ar akcīzes nodokli degvielai, kura pārdota Reģiona iedzīvotājiem, kā rezultātā šī iemaksu sistēma izraisa šo iemaksu radītas akcīzes nodokļa neitralizācijas un samazināšanas.
- 88 Protams, tas, ka akcīzes nodokļa maksātāji un apstrīdēto iemaksu saņēmēji nav vienas un tas pašas personas, pats par sevi neizslēdz, ka var tikt konstatēta šī nodokļa atmaksāšana, kā izriet no 2013. gada 25. aprīļa sprieduma Komisija/Īrija (C-55/12, nav publicēts, EU:C:2013:274). Tomēr, kā izriet no ģenerālvokāta secinājumu 94. punktā izklāstītā, vēl ir jāpierāda, ka pastāv reāla saikne starp šīm iemaksām un akcīzes nodokli degvielas iegādei.
- 89 Līdzīgi arī apstākļi, ka apstrīdētās iemaksas piešķir atkarībā no iegādātās degvielas daudzuma un ka apstrīdēto iemaksu summa tādējādi mainās atkarībā no šī daudzuma, nenorāda uz pastāvošu saikni starp šīm iemaksām un akcīzes nodokli. Proti, šīs izmaiņas ir vienīgi atkarīgas no tā, ka līdzīgi kā apstrīdētās iemaksas, akcīzes nodoklis degvielai ir jāmaksā par katru iegādātās degvielas litru, un šī aprēķina metodes līdzība vien neliek apšaubīt šā sprieduma 87. punktā izdarīto secinājumu. Turklāt atšķirībā no akcīzes nodokļa šīs iemaksas ir izteiktas kā fiksētas summas un mainās arī atkarībā no saņēmēja dzīvesvietas apgabala.
- 90 Tas, ka iepriekš pastāvošajam atlaižu režīmam, kura vairāki elementi ir līdzīgi attiecīgās iemaksu sistēmas režīmam, bija nepieciešama atļauja saskaņā ar Direktīvas 2003/96 normām vai agrāko Savienības tiesisko regulējumu šajā jomā, var būt tikai norāde, kas pamato jaunā režīma atbilstības pārbaudi, proti, attiecīgās iemaksu sistēmas saderību ar Savienības tiesībām, bet tas nevar iepriekš noteikt šīs pārbaudes rezultātu.
- 91 Tas pats attiecas uz apstākli, ka valsts nodokļu režīmus, kuriem ir zināma līdzība ar attiecīgo iemaksu sistēmu, Padome ir apstiprinājusi, pamatojoties uz Direktīvas 2003/96 19. pantu.
- 92 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Komisija nav juridiski pietiekami pierādījusi, ka, ieviešot attiecīgo iemaksu sistēmu, kurā Reģionā dzīvojošām fiziskām personām ir paredzēts piešķirt fiksētas cenas samazinājumu par litru benzīna vai dīzeļdegvielas, kas iegādāti izmantošanai par degvielu, Itālijas Republika ir ieviesusi akcīzes nodokļa samazinājumu nodokļa summas atmaksāšanas veidā, ne arī, ka šī dalībvalsts līdz ar to nav izpildījusi pienākumus, kuri tai ir saistoši saskaņā ar Direktīvas 2003/96 4. un 19. pantu.
- 93 Līdz ar to Komisijas prasība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 94 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Itālijas Republika ir prasījusi piespriet Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai pēdējai spriedums ir nelabvēlīgs, ir jāpiespriež Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 95 Atbilstoši šī reglamenta 140. panta 1. punktam, saskaņā ar kuru dalībvalstis, kas ir iestājušās lietā, savus tiesāšanās izdevumus sedz pašas, Spānijas Karaliste savus tiesāšanās izdevumus sedz pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

- 1) **Prasību noraidīt.**
- 2) **Eiropas Komisija atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**
- 3) **Spānijas Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

[Paraksti]